

SATAKUNNAN AMMATTIKORKEAKOULUN AUDITOINTI

Tekijät **Heidi Ahokallio-Leppälä, Oona Löytänen, Olli-Pekka Ruuskanen, Olli Vesterinen, Niina Nurkka ja Kati Isoaho. Satakunnan ammattikorkeakoulun itsearviointi (toim.) Jari Multisilta, Timo Mattila, Cimmo Nurmi ja Erja Kuurila.**

Auditointivuosi **2022**, Karvin julkaisu **10:2022**

Kieli **Suomi**

ISBN **978-952-206-729-6 pdf**

1.1 Koulutuksen suunnittelu

- Korkeakoulun itsearviointi

Strategia ohjaamassa suunnittelua

Strategiassa visiomme on “Jokainen opiskelijamme työllistyy”. Koulutustarjonnan monialaisuudella vastataan alueen elinkeinorakenteen työvoimatarpeeseen. SAMKista valmistuneiden työllistymisprosentti on korkea. Valmistumisen jälkeen tutkinnon suorittaneet työllistyvät maakuntaan ja lähialueille. Osaamistarpeiden huomioiminen koulutusten suunnittelussa varmistetaan toimimalla tiiviissä yhteistyössä kauppakamarien, yritysverkostojen, ELY-keskuksen, maakuntaliiton ja kuntien elinvoimayksiköiden kanssa. Jatkuvan oppimisen koulutustarjonta on tarvelähtöistä lyhyistä räätälöidyistä yritysکوhtaisista koulutuksista laajempiin muuntokoulutuksiin, erikoistumiskoulutuksiin, avoimen AMK:n laajaan tarjontaan sekä tuotteistettuihin täydennyskoulutuksiin.

SAMKin vahvuus- ja nousevilla aloilla on suomenkielisten perustutkintojen lisäksi kansainvälisiä sekä ylempiä amk-tutkinto-ohjelmia. SAMKissa on yli 10 kansainvälistä tutkinto-ohjelmaa ja muihin tutkinto-ohjelmien opintoihin on sisällytetty englanninkielisiä opintojaksoja. Tämä mahdollistaa ulkomaisten tutkinto- ja vaihto-opiskelijoiden vastaanottamisen. Opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua opiskelijavaihtoon tai tehdä opintoihin kuuluva harjoittelu tai osa siitä ulkomailla. Vaihtosopimuksia SAMKilla on maailmanlaajuisesti noin 200. Kansainvälisten opiskelijoiden sitoutumista maakuntaan ja Suomeen tuetaan suomen kielen opinnoilla, mahdollisuudella YKI-testiin ja erityisesti yhteistyösopimuksilla alueen yritysten kanssa harjoittelun ja kesätöiden tarjoamisessa ja youragent.fi-palvelun avulla. SAMKin strategiassa on todettu, että SAMK lisää kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden määrää. Aloituspäikkapäätöksillä varmistetaan se, että kansainvälisissä ohjelmissa on riittävästi aloituspaikkoja. Kotikansainvälistymisen tapoja ovat mm. vierailuluennot ja partnerikorkeakoulujen kanssa

tehtävät yhteiset opintojaksot sekä kaksoistutkintomahdollisuudet.

Suunnittelun toteutuminen käytännössä

SAMKin laajuudella tapahtuva OPS-, opetusmenetelmä-, arviointi- ja oppimisympäristökehittäminen ja koulutukset näihin liittyen on keskitetty opetuspalveluihin, jolla on sekä kehittäjä- että kouluttajarooli. Näihin liittyvät materiaalit ja julkaisut ovat opettajien saatavilla myös myöhemmin Moodlella. Kehittämistoimet sidotaan strategian tavoitteisiin ja toimenpiteisiin sekä laajemmin korkeakoulupedagogista kehittämistä ohjaaviin tavoitteisiin. Korkeakouluverkostoissa ja korkeakoulutuksen hankkeissa toimiminen on tärkeä tapa kiinnittää kehittämistyö korkeakoulutuksen tutkimuksen viitekehykseen. Digitaalisiin oppimisympäristöihin tapahtuva järjestelmä- ja ohjelmahankinta toteutuu opetuspalveluiden ja ICT-palveluiden yhteistyössä, johtoryhmän tuella. Koulutuksen ja osaamisen saavutettavuuteen on panostettu vuosien ajan digitaalisia oppimisympäristöjä ja pedagogiikkaa kehittämällä. Tulokset näkyvät jatkuvan oppimisen opintopistemäärän kehityksessä ja koulutusten vetovoimaisuutena. Koulutusyhteistyö TAMKin opettajankoulutuksen kanssa tukee pedagogista työtä arjessa.

Opetussuunnitelmia laadittaessa ja uudistettaessa työelämän edustajista koostuvat neuvottelukunnat kutsutaan mukaan opetussuunnitelmatyöhön. Osaamisalueiden johtotiimit antavat omat lausuntonsa, joissa otetaan kantaa mm. SAMKin strategian toteuttamiseen ja työelämärelevanssin toteutumiseen. Opiskelijakunta SAMMAKKO antaa lausunnon päiväopetuksen opseista. Rehtorin nimittämä koulutustoimikunta käsittelee, hyväksyy ja vahvistaa opetussuunnitelmat sekä vapaasti valittavien opintojen tarjontaan tulevat opintojaksot. Opetussuunnitelmissa kuvataan tutkinnon tuottama osaaminen noudattaen tutkinnolle asetettua eurooppalaista ja kansallista viitekehystä. Koulutustoimikunta tarkastaa myös vuosittaisen opintojen etenemissuunnitelman, jonka tulee vastata opintojen tavoiteaikaa ja opintojen suhteellista kuormittavuutta.

Opiskelijat mukana suunnittelun ja opetuksen kehittämisessä

Opetuksen suunnittelua, suunnittelun laatua, ja suunnittelun sekä itse opetuksen kehittymistä seurataan systemaattisesti opiskelijoiden antaman opintojaksopalautteen avulla. Opiskelijat ovat myös edustettuina suunnittelua tukevassa kehittämisryhmässä, opetuksen johtoryhmässä, sekä koulutustoimikunnassa.

Opetuksen laatua ohjaavien menettelyohjeiden ja tutkintosäännön avulla varmistetaan yhdenvertaisuuden toteutuminen opetuksessa ja oppimisen arvioinnissa. Opetuksen laadusta saadaan tutkittua tietoa säännöllisesti toteutettujen sisäisten ja ulkoisten auditointien avulla. Määrällistä mittareiden avulla saatavaa informaatiota tukeva laadullinen tieto monipuolistaa ajan tasaisen tiedolla johtamisen.

Tutkimusryhmät integroituvat opetukseen ja opiskelijat ovat mukana TKI-projekteissa. Henkilöstöä kannustetaan tutkimuksen tekemiseen myös SAMKin ja TuAMKin yhteisen tohtorikihdyttämön kautta.

Vahvuudet

Digipedagoginen osaaminen

Osaajapoolit pedagogisina kehittäjäverkostoina

Opiskelijat mukana kehittämissryhmissä ja OPS-työssä sekä työelämäyhteydet koulutusten suuntaajana ja kehittäjänä

Kehittämiskohteet

Neuvottelukuntatoiminta

Kehittäjä-/tutkijaroolin vahvistaminen opetuspalveluissa SAMKin laajuisessa kehittämisessä (valmisteilla keväällä 2021)

Alumnitoiminta

1.1 Koulutuksen suunnittelu

- Auditointiryhmän arvio

Strategia ja alueen tarpeet ohjaavat koulutuksen suunnittelua

SAMK on profiloitunut itsensä monialaiseksi teollisuuskorkeakouluksi. Strategisina tavoitteina ovat jokaisen opiskelijan työllistymisen varmistaminen sekä alueen työvoiman saatavuuden turvaaminen. Tavoitteiden toteuttamiseksi SAMK on määritellyt itselleen vahvuus- ja nousevat alat, joille koulutustarjonnan ja koulutusten suunnittelu perustuu. Kansainvälistymiseen liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi vahvuus- ja nouseville aloille on kehitetty uusia kansainvälisiä tutkintoja. Auditointivierailulla varmistui, että maakunnan yritysten ja julkisen sektorin tarpeet ohjaavat koulutusten suunnittelua ja kehittämistä ja siihen osallistetaan eri toimijoita. Vuoropuhelun ylläpitäminen alueen toimijoiden kanssa on tärkeää. Auditointiryhmä suosittelee vuoropuhelun jatkamista ja kehittämistä.

Työelämän muutos kirittää suunnittelu- ja kehittämistyötä

Työelämässä tapahtuvat muutokset, kuten väestörakenteen kehitys ja osaajapula, korostuvat koulutusten suunnittelussa. Sidosryhmien ja hallituksen haastatteluissa tuli esiin, että SAMKin odotetaan etsivän aktiivisesti ratkaisuja työelämän muutoksen tuomiin haasteisiin. SAMK pyrkii vastaamaan osaajapulaan monialaisella koulutustarjonnalla sekä uusien kansainvälisten ohjelmien kehittämisellä. Kansainvälisten opiskelijoiden työllistyminen edellyttää kuitenkin tiivistä ja pitkäjänteistä yhteistyötä alueen toimijoiden kesken. Auditointiryhmä suosittelee SAMKia systemaattisesti kehittämään yhteistyötä alueen toimijoiden kanssa kansainvälisten opiskelijoiden työllistymisen edistämiseksi.

Alueen tarpeet ja työelämän muutos ohjaavat myös jatkuvan oppimisen tarjontaa. Monialaisen koulutustarjonnan ylläpitäminen edellyttää kuitenkin koulutuksellisen yhteistyön kehittämistä muiden korkeakoulutoimijoiden kanssa sekä onnistumista uuden henkilöstön ja kansainvälisten opiskelijoiden rekrytoinnissa. Auditointiryhmä suosittelee jatkamaan entistä systemaattisempaa koulutuksellisen yhteistyön kehittämistä sekä työelämän muutoksiin liittyvää ennakointityötä.

SAMKissa seurataan valmistuneiden opiskelijoiden työllistymistä. Työllistymistä pidetään SAMKissa keskeisenä mittarina koulutuksen työelämärelevanssin onnistumiselle. Jo koulutusten suunnittelussa otetaan huomioon työelämän edustajien osallistuminen koulutusten toteutuksiin. Haastatteluiden mukaan työelämästä tulevien asiantuntijoiden hyödyntäminen opetuksessa oli tuottanut opiskelijoille myönteisiä oppimiskokemuksia. Suurin osa valmistuneista työllistyy alueelle, joten monipuolisen alumnitoiminnan rakentamiselle ja alumnien hyödyntämiselle koulutusten suunnittelussa ja toteutuksessa on paljon mahdollisuuksia. Auditointiryhmän mukaan alumnitoiminnan kehittäminen edellyttää jatkossakin suunnitelmallista, resursoitua sekä hyvin johdettua toimintaa.

Opetussuunnitelmatyöhön osallistetaan useita eri toimijoita

SAMKissa on osaamisperustaiset opetussuunnitelmat. Auditointimateriaalin perusteella opetussuunnitelmien laatimiseen ja hyväksymiseen on selkeät ja systemaattiset menettelytavat. Opetussuunnitelmatyössä on hyödynnetty myös neuvottelukuntia. Koulutuskohtaisten neuvottelukuntien tavoitteena on ollut tukea koulutuksia työelämälähtöisten opetussuunnitelmien rakentamisessa sekä TKI-toiminnan suuntaamisessa. Myös opiskelijat ovat edustettuina opetussuunnitelmaprosessissa.

Vuoden 2022 alussa SAMKissa alkoi opetussuunnitelmien uudistustyö. Auditointivierailu vahvisti, että opetussuunnitelmien uudistamistyöhön oli jo valmistauduttu. Opiskelijoille oli tehty opetussuunnitelmia koskeva kysely ja lisäksi he olivat osallistuneet opetussuunnitelmien uudistumista käsitteleviin työpajoihin. Opetussuunnitelmatyötä tukevat myös osaajapoolit, joiden tehtävänä on kehittää kaikille tutkinnoille yhteisiä opintoja. Auditointiryhmälle hyvänä käytännön esimerkkinä onnistuneesta opetussuunnitelmatyöstä näyttäytyi Porin yliopistokeskus, jonka kanssa SAMK rakentaa opiskelijoille polkuja yliopiston ja ammattikorkeakoulun välillä. Auditointiryhmän saaman käsityksen mukaan neuvottelukuntien osallistuminen opetussuunnitelmatyöhön on viime vuosina ollut vaihtelevaa. Opetussuunnitelmien työelämärelevanssin varmistamiseksi auditointiryhmä suosittelee kehittämään neuvottelukuntien ja työelämän edustajien osallistumista opetussuunnitelmatyöhön.

SAMKissa opetussuunnitelmien uudistamisen yhtenä tavoitteena on yhtenäisten kansalliseen viitekehykseen perustuvien arviointikäytänteiden vieminen opetussuunnitelmiin. Tällä halutaan varmistaa tutkinnon taso sekä koulutusten yhdenmukaiset arviointikäytännöt. Arviointikehikko on laadittu monialaisen asiantuntijaryhmän yhteistyönä opetuspalveluiden johdolla. Haastatteluiden perusteella arviointikehikko on osin jo otettu koulutusten käyttöön, mutta kehitystyötä tarvitaan edelleen, jotta se soveltuu kaikille koulutusaloille. Auditointiryhmä pitää opetussuunnitelmien kehittämistyöhön panostamista erityisen tärkeänä, jotta opiskelijoille saadaan mahdollisimman yhdenmukaiset ja tasa-arvoiset arviointikäytännöt. Opetussuunnitelmien systemaattisella yhteiskehittämisellä pystytään arvioimaan opetuksen kuormitustekijöitä sekä mahdollistamaan entistä joustavimmat opiskelukäytännöt. Opiskelijan työmäärä vastaa ECTS-järjestelmän periaatteita. Opiskelijoiden työmäärää ja opintojen kuormittavuutta seurataan opintojen etenemissuunnitelmien vuosittaisessa käsittelyssä koulutustoimikunnassa sekä opiskelun ja hyvinvoinnin kehittämisryhmässä.

TKI:n ja opetuksen integroinnin käytäntöjä kehitettävä systemaattisesti

SAMKissa TKI:n ja opetuksen integrointiin on jo olemassa hyviä käytänteitä erityisesti opinnäytetöissä ja harjoitteluissa. Auditointivierailulla tuli esiin muitakin hyviä esimerkkejä onnistuneesta TKI:n ja opetuksen integroimisesta, kuten yrityskiihdyttämöverkosto ja akatemiamalli. Kuitenkaan systemaattisia TKI:n ja opetuksen integroimisen malleja koko ammattikorkeakoulun tasolla ei haastatteluissa tullut esiin, vaan esimerkit ilmensivät pääasiassa yksittäisen opettajan tai tutkijan oman TKI-toiminnan kytkemisestä omaan opetukseen. Haastatteluiden perusteella opiskelijoita voisi kytkeä hankkeisiin entistä monipuolisemmin. Auditointiryhmä suosittelee TKI-toiminnan integroinnin huomioimista opetussuunnitelmien uudistamisessa ja opintojaksojen suunnittelussa. Opetussuunnitelmien ja opintojaksojen toteutusten tulisi olla joustavia siten, että opiskelijoille saadaan entistä mielekkäämpiä työelämätoimeksiantoja sekä monipuolisempia mahdollisuuksia osallistua TKI-hankkeisiin.

Auditointiaineistosta ja haastatteluista ei muodostunut selkeää kuvaa siitä, mikä on kuvataiteiden koulutuksen merkitys SAMKin koulutustarjonnassa ja teollisuuskorkeakoulun profiilissa. Auditointiaineiston perusteella Kankaanpään taidekoulu on merkittävä kansallinen toimija, joten sen mahdollisuuksia osana koulutusta sekä TKI-toimintaa on syytä arvioida. Auditointiryhmä kannustaa pohtimaan, olisiko mahdollista hyödyntää kuvataiteen menetelmiä integroimalla esimerkiksi palvelumuotoilua tai Design Thinking -ajattelua muihin aloihin. Tämä voisi tukea opiskelijan luovuutta ja innovaatio-osaamista teollisuuspainotteisen korkeakoulun arjessa.